

УПУТСТВО ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЈУ ЗАТВОРЕНИХ ПРОСТОРА ХЛОРНИМ ПРЕПАРАТИМА

Школе, канцеларије или друге просторије (осим у здравственим установама):

Могућност преживљавања вируса SARS CoV2 у спољној средини варира и зависи од степена загађености секретима (капљицама респираторног секрета), спољње температуре и влажности ваздуха.. Због могућности да се задржи сатима и данима у спољној средини, потенцијално контаминирани површине треба очистити и дезинфиковати пре поновне употребе.

Прање здравствено исправном топлом водом и детерџентима за домаћинство и употреба уобичајених дезинфекцијских средстава су довољни за чишћење површина. Препоручује се чишћење, влажно прање, и дезинфекција просторија без присуства људи. Просторије које се чисте неопходно је проветрити природним путем ако то временски услови дозвољавају или вештачки (клима уређаји). Уколико постоје услови, просторије треба осунчати (подићи ролетне, завесе и друге заштите на прозорима и отворити прозоре да сунчева светлост уђе у просторије). Површине које се чисте и дезинфикују су посебно оне које се често додирују: површине столова, опрема која се користи при раду, тастатуре, миш, оловке, телефони, каблови, маказе и други писаћи пробор, кваке и браве на вратима и прозорима, површине столова у трпезаријама, алати, прибор, прекидачи за светло, тастери). Ако су површине видно прљаве, треба их претходно очистити и опрати раствором здравствено исправне воде у којој је концентрација резидуалног хлора као у води за пиће (до 0,5 mg/l) са детерџентом или раствором сапуна пре дезинфекције. За дезинфекцију површина ефикасна су средства на бази хлора која се користе у домаћинству и у којима је концентрација активног хлора 0,5%, као и алкохолни раствори са најмање 70% алкохола и други детерџенти и дезинфекциона средства која ефикасно делују на корона вирусе. Избор дезинфицијенса зависи од типа површине која се дезинфикује и њене намене.

Средства за прање намењена одржавању хигијене у домаћинству се могу користити ако су погодни за дату површину. Избелјивачи у домаћинству укључујући варикину су ефикасни против корона вируса уколико се правилно употребљавају. За дезинфекцију се могу користити и друга средства која су одобрена и ефикасна против COVID19.

Никада не мешати средства за дезинфекцију различитог хемијског састава.

Дезинфекциона средства која препоручује Европски центар за превенцију и контролу болести заснивају се на следећим активним супстанцама: Natrijum hipohlorit 0,05-0,5% Etanol 70%;Glutaraldehyd 2%;Izopropranol 50%;Povidon Jod 10% (1% joda);Benzalkonijum hlorid 0,05%;Natrijum hlorid 0,23%:Formaldehid 0,7%

Површине у тоалетима, купатилима, WC кабинама, очистити, опрати и дезинфиковати најмање једном дневно. За дезинфекцију контаминираних површина и материјала, не треба користити боцу с распршивачима, јер прскање може додатно проширити вирус и узроковати удисање штетних честица и хемикалија.

Крпе које се користе за брисање различитих површина не смеју се мешати. Канте са отпацама се морају редовно празнити, минимално једном дневно.

Ако се спроводи дезинфекција у затвореном простору, у коме су претходно боравиле особе које су заражене корона вирусима, неопходно је проветрити просторије отварањем врата и прозора. Вентилација простора треба да је дуга, оптимално један дан пре чишћења и дезинфекције и поновне употребе простора. Просторије се морају опрати раствором здравствено исправне дезинфиковане воде и детерџента или сапуна, након чега следи дезинфекција хлорним препаратима, препаратима на бази алкохола са минимално 70% алкохола или другим дезинфекционим средством. Прању и дезинфекцији подлежу све површине и сав прибор који постоји у просторији.

Обавезно се придржавати упутстава произвођача за све производе за чишћење и дезинфекцију (нпр. концентрација, начин наношења и време контакта итд.). Просторије и површине које се очисте и дезинфикују се могу поново користити након пола сата од дезинфекције.

Постељина, одећа и веш

Сав текстил (постељина, пешкири, завесе, прекривачи итд.) треба опрати механички (90 °C) и уз додатак детерџента за веш. Ако се температура воде од 90 °C не може користити због карактеристика материјала, приликом прања текстила треба додати посебне хемикалије (нпр. избелјивач или прање веша који садрже натријум-хипоклорит или производе за деконтаминацију текстила). Не трести прљав веш и избегавати да контаминирани материјали дођу у додир са кожом и одећом. Очистити и дезинфиковати колиџа и корпе за транспорт веша према упутству.

УПУТСТВО ЗА ДЕЗИНФЕКЦИЈУ ОТВОРЕНИХ ПОВРШИНА ХЛОРНИМ ПРЕПАРАТИМА

Чишћење јавних површина са великим прометом људи (нпр. тржни центри, аеродроми, јавни превоз) требало би да буде у редовном режиму. Једино се препоручује чешће чишћење, прање и дезинфекција често додириваних површина (нпр. телефона, дугмади у лифту, ВЦ, квака на вратима, гелендера, прекидача, шалтера, унутрашњих врата лифтова и др). То се односи и на све предмете који су видно запрљани телесним течностима као и све потенцијално контаминирана површине са којима је оболела особа могла доћи у контакт. Такође се препоручује уклањање предмета који се не могу лако очистити (нпр. новине, часописи, пуњене играчке). Боља вентилација (нпр. отварање прозора када временске прилике допуштају) може помоћи у смањењу вероватноће преношења вируса. Јавне површине где је оболела особа само прошла и провела минимално време, попут ходника, паркинга, потребно је рутински опрати.

Пре почетка дезинфекције отворених површина ангажовати службе безбедности да склони све људе са простора који ће бити дезинфикован. Такође треба уклонити све покретне објекте и возила са отворених површина које ће се дезинфиковати.

Пре дезинфекције неопходно је отворене површине опрати, односно сапрати пречишћеном дезинфикованом водом која већ садржи резидуални хлор у концентрацији једнакој као у води за пиће (до 0,5 mg/l).

Након прања водом обавити дезинфекцију отворених површина хлорним препаратом (1% хлорни раствор натријум-хипохлорита) у разблажењу према упутству произвођача, а у складу са подацима из безбедносног листа произвођача и у складу са законским одредбама које регулишу употребу хемикалија, заштиту лица која рукују са средством и управљање отпадом. За дезинфекцију отворених површина користити 1% раствор (1 литар препарата разблажити у 9 литара пречишћене дезинфиковане воде). Према епидемиолошкој процени, може се користити и раствор са већом концентрацијом активне супстанце (до 5% раствор), уз строго поштовање принципа руковања и заштите.

Растварање препарата и употреба раствора, односно испирање површина је у надлежности овлашћених лица која морају имати адекватну опрему за наношење препарата, заштитну одећу и обућу, заштитне маске, заштитне наочаре и другу неопходну заштиту за лице, заштитне рукавице и адекватно место за одлагање хемијског једињења и возила или уређаја коришћених за дезинфекцију површина. Дезинфекција отворених површина се обавља једном дневно, по процени ситуације и према индикацијама и чешће.

Кретање људи и возила на дезинфикованим отвореним површинама дозвољава се након ½ сата.

Мере личне заштите особа које чисте и дезинфикују простор

Пре чишћења и дезинфекције обавезно ставите личну заштитну опрему. Обавезно је ношење радних мантила дугих рукава и непропусних прегача преко њих посебно приликом припреме раствора дезинфекционог средства а и касније током примене. Ако се чисте површине, предмети и веш које је користила болесна особа онда се препоручује ношење маске за једнократну употребу и заштитних наочара. Чишћење и дезинфекција просторија и предмета, обавити с једног на други крај, тако да очишћена страна не буде контаминирана . Сав отпад који настаје током чишћења треба одложити у пластичну кесу и бесконтактну затворену канту за смеће;

Рукавице и заштитну одећу (нпр. пластичне прегаче) треба користити за чишћење површина или руковање одећом или постељином запрљаном течностима. Након употребе, рукавице за виšekратну употребу треба очистити сапуном и водом и деконтаминирати 0,5% раствором натријум-хипохлорита; Ако је маска навлажена или запрљана, мора се одмах заменити новом чистом и сувом маском;

Након чишћења, пажљиво скинути заштитну опрему и ставити у двоструку пластичну кесу и оставити 72 сата пре прања, а затим опрати руке сапуном и топлом водом; Прање руку се спроводи текућом водом и сапуном у трајању од минимум 20 секунди. Након чишћења, уклонити маску одговарајућом техником - не дирати предњи део, већ откопчати маску и ставити је у пластичну кесицу, а затим опрати руке сапуном и топлом водом; Радну одећу и коришћене крпе треба механички опрати (90 ° Ц) уз додатак детерџента за веш; Опрати руке сапуном и топлом водом, пресвући се и отуширати се ако за то постоје услови.

ЛИТЕРАТУРА

1. WHO. Water, sanitation, hygiene, and waste management for the COVID-19 virus: interim guidance. 19.03 2020. Available from: <https://www.who.int/publications-detail/water-sanitation-hygiene-and-waste-management-for-covid-19>
2. Public Health England. COVID-19: cleaning in non-healthcare settings. 2020. Available from: <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-decontamination-in-non-healthcare-settings/covid-19-decontamination-in-non-healthcare-settings>

3. Government of Canada. List of hard-surface disinfectants for use against coronavirus (COVID-19). Available from: <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-health-products/disinfectants/covid-19/list.html>